

گروه مشاوران کیش

شریک راهبردی رهبران صنعت کشور و بنگاه‌های بزرگ پیشرو

گزارش تحلیلی تیر ماه ۱۴۰۲

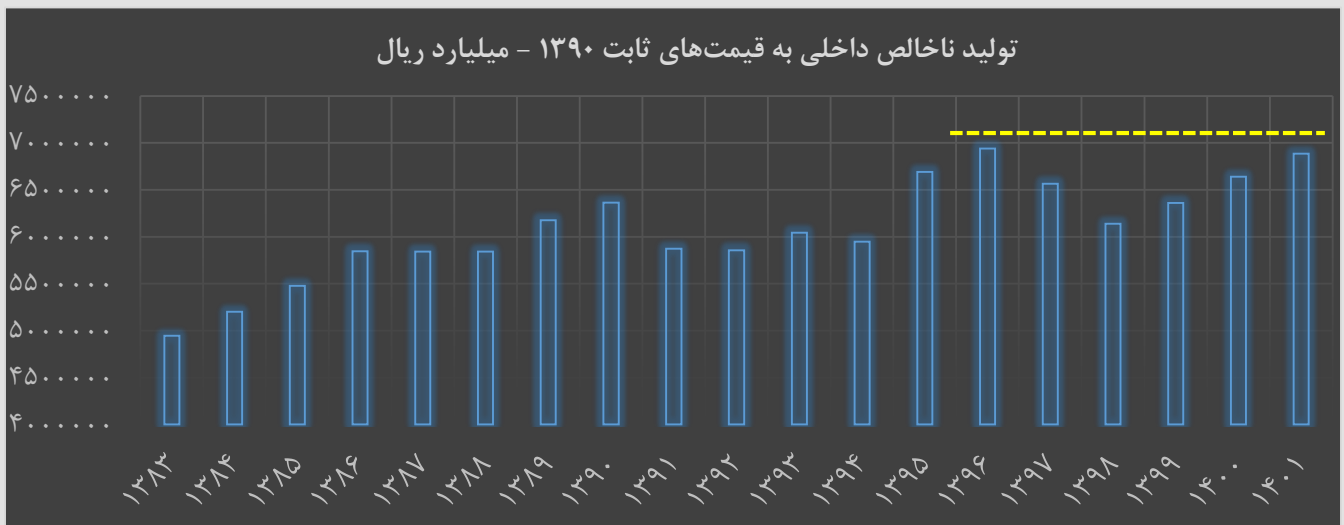
نگاهی به تحولات رشد اقتصادی و سرمایه‌گذاری

• آیا استهلاك دارائی‌های سرمایه‌ای تهدیدی برای پایداری رشد اقتصادی است؟

تحولات رشد اقتصادی

پس از رکود عمیق سال‌های گذشته، اقتصاد ایران روند احیا را با شیب ملایم آغاز کرده است به طوری که تولید ناخالص داخلی ایران در پایان سال ۱۴۰۱ به سطح تولید ناخالص داخلی سال ۱۳۹۶ نزدیک شده است. رشد اقتصادی در سال ۱۴۰۱ برابر با ۴ درصد بود. طی سال گذشته، بخش‌های صنایع، خدمات، نفت و کشاورزی، به ترتیب بیشترین سهم را در رشد اقتصادی داشتند.

اقتصاد ایران طی یک دهه گذشته، دو دوره رکود عمیق را در سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴ و سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۹ تجربه کرد. رشد اقتصادی در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب برابر با ۴.۴ درصد و ۴ درصد بوده است که به معنی خروج ملایم از رکود عمیق سالیان گذشته است. نکته حائز اهمیت در اینجا، میزان پایداری رشد در سال‌های آینده و امکان تداوم رشد اقتصادی در سال‌های بعد است؛ که آن نیز تابع تحولات عوامل تعیین‌کننده رشد اقتصادی است.

تحولات سرمایه‌گذاری

تشکیل سرمایه ثابت در کل اقتصاد، به عنوان یکی از اصلی‌ترین عوامل تعیین‌کننده رشد اقتصادی، پس از حدود یک دهه روند نزولی، از فصل دوم ۱۴۰۱ روندی صعودی داشت و رشد تشکیل سرمایه ثابت در سال گذشته، عمدتاً مربوط به بخش ماشین‌آلات و تجهیزات بوده است.

با وجود خروج اقتصاد از رکود و افزایش سرمایه‌گذاری در سال گذشته، همچنان چشم‌انداز رشد اقتصادی مبهم است و رشد اقتصادی چند فصل اخیر، ناپایدار به نظر می‌رسد.

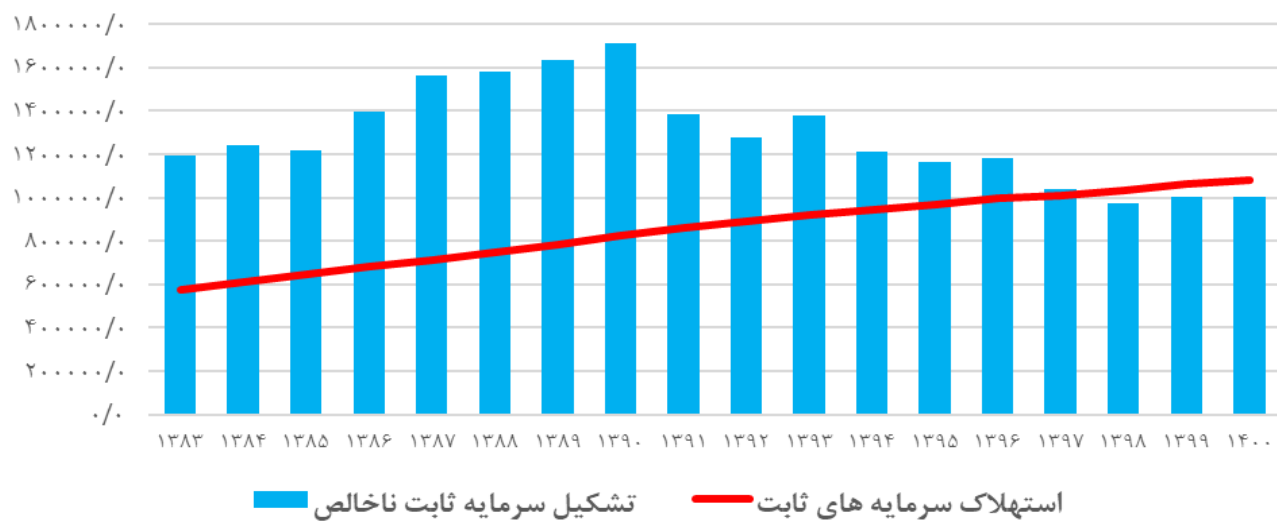
طی دو دهه از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۰، رشد موجودی سرمایه خالص کشور به طور متوسط نزدیک ۴ درصد بوده است. این شاخص به تدریج از ابتدای دهه نود کاهش یافته است به ویژه طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰، متوسط رشد موجودی سرمایه خالص برابر با ۰.۲ درصد بوده است.

استهلاک دارائی‌های سرمایه‌ای

کاهش رشد موجودی سرمایه خالص طی یک دهه گذشته، مهم‌ترین عامل ناپایداری رشد اقتصادی در سال‌های آینده خواهد بود. پدیده کم‌سابقه‌ای که از سال ۱۳۹۸ در اقتصاد ایران رخ داده است، آن است که میزان استهلاک سالانه دارائی‌های سرمایه‌ای کشور (اعم از ماشین‌آلات، تجهیزات، ساختمان و تأسیسات) از میزان سرمایه‌گذاری‌های جدید فزونی یافته است. این پدیده، ناشی از طیفی از عوامل و شرایط است که به تفصیل بررسی شده است.

به بیان دیگر، روند نزولی سرمایه‌گذاری‌های جدید از سال ۱۳۹۱ آغاز شده و این روند تا جایی ادامه یافته است که طی چهار سال گذشته، نه تنها به ظرفیت‌های مولد کشور افزوده نشده بلکه از میزان واقعی موجودی سرمایه خالص کشور نیز کاسته شده است.

سرمایه‌گذاری جدید و استهلاک دارایی‌های سرمایه‌ای به قیمت ثابت (میلیارد ریال)

روند تشکیل سرمایه ثابت در کشور، پس از یک دهه رکود و کاهش مستمر، از سال ۱۴۰۱ با رشد مثبت و افزایش نسبی همراه بوده و رشد تشکیل سرمایه ثابت در سال ۱۴۰۱ برابر با ۶.۷ درصد بوده است. با این حال، با توجه به آنکه میانگین رشد سالانه تشکیل سرمایه ثابت، طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۰ برابر با -۱ درصد بوده است لذا حتی با وجود رشد مثبت تشکیل سرمایه ثابت در سال گذشته، هنوز میزان تشکیل سرمایه سالانه به روند بلندمدت بازنگشته است. بنابراین استهلاک دارایی‌های سرمایه‌ای، تهدیدی برای پایداری رشد اقتصادی سال‌های آینده محسوب می‌شود.

این چکیده، برگرفته از گزارش‌های تحلیلی است که توسط گروه مشاوران کیش تهیه می‌شود. برای دریافت گزارش‌های تفصیلی و سفارش جهت تحلیل‌های اختصاصی با ما تماس بگیرید.